

Viridis

Onderzoeksbureau
voor natuur en landschap

September 2019

Flora-onderzoek Belversestraat 4 en 4a te Haaren

In opdracht van: Dhr. A. de Vreeze
Projectnummer: 2019-122

© 2019 Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, Culemborg

Ecologisch Adviesbureau Viridis bv
Beesdseweg 3-18
4104 AW Culemborg
T 0345 753 275
E info@bureau-viridis.nl
W www.bureau-viridis.nl
KvK 110 557 87
Btwnr NL 820598215B01
IBAN NL46 TRIO 0198 4486 00

Tekst: S. (Susan) Zwerver
Veldonderzoek: O.C. (Olivier) Horiot
Foto's: O.C. (Olivier) Horiot

Foto voorblad: Belversestraat 4a te Haaren

Projectnummer: 2019-122
Wijze van citeren: Zwerver, S., 2019. Flora-onderzoek Belversestraat 4 en 4a te Haaren. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2019-122.

In opdracht van: Dhr. A. de Vreeze
Contactpersoon: Dhr. A. de Vreeze

Datum: 6-9-2019
Status: Concept, 7-9-2019
Ondertekening: S.D. (Sietze) van Dijk
Paraaf:

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Ecologisch Adviesbureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal (Basis Registratie Topografie Kadaster 2017, tenzij anders wordt vermeld) inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Ecologisch Adviesbureau Viridis is mede om die redenen lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij zo goed mogelijk op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij onze onderzoekskwaliteit. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

S. (Susan) Zwerver

Flora-onderzoek

Belversestraat 4 en 4a te Haaren

In opdracht van: Dhr. A. de Vreeze

Inhoud

1	Inleiding	5	4	Onderzoeksmethode	15
1.1	Aanleiding en context	5	4.1	Literatuuronderzoek	15
1.2	Onderzoeksvragen	5	4.2	Veldonderzoek	15
2	Plangebied en werkzaamheden	7	4.3	Analyse	15
2.1	Beschrijving van het plangebied	7	5	Resultaten en effectbeoordeling	16
2.2	Beschrijving van de werkzaamheden	7	5.1	Resultaten literatuuronderzoek	16
3	Wettelijk kader en beschermde soorten	10	5.2	Resultaten veldonderzoek	16
3.1	Wettelijk kader	10	6	Conclusie en advies	18
3.2	Wet natuurbescherming	10	6.1	Beantwoording onderzoeksvragen	18
3.2.1	Zorgplicht	10	6.2	Conclusie	18
3.2.2	Natura 2000-gebieden	10	7	Bronnen	19
3.2.3	Soortbescherming	11	7.1	Literatuur	19
3.2.4	Vogellijst	13	7.2	Websites	19
3.2.5	Beschermde houtopstanden	13	Bijlage A.	Aangetroffen soorten vaatplanten	20
3.3	Ontheffing, vergunning of vrijstelling	13	Bijlage B.	Beschermde flora onder Art. 3.10	22
3.4	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	14	Bijlage C.	Overzicht algemene vrijstellingen	23
3.5	Conclusie benodigd onderzoek	14	Bijlage D.	Ter zake kundige	24

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

In het kader van de bestemmingsplanwijziging van de Belversestraat 4 en 4a te Haaren van 'bedrijf' naar 'wonen' zijn de bewoners voornemens een aantal ruimtelijke ontwikkelingen uit te voeren. Deze ruimtelijke ontwikkelingen bestaan uit het slopen van de stal die aanwezig is op nummer 4a en hier een woonhuis te bouwen. Tevens zal een klein deel (60 m²) van de orangerie op het perceel van nummer 4 gesloopt worden, om vervolgens het gehele gebouw om te vormen naar een woning. Het formaat van beide percelen tezamen is ongeveer 0,8 ha. Er zullen geen andere werkzaamheden uitgevoerd worden; alle groenstructuren blijven bestaan en worden niet aangetast door de werkzaamheden. Aan het groen zullen mogelijk alleen kleine werkzaamheden plaatsvinden, vergelijkbaar met algemene tuinierswerkzaamheden.

In augustus 2018 en februari 2019 is voor beide locaties een Quickscan uitgevoerd door Dhr. Jan Maassen van Maassen Ecologisch advies en onderzoek. Uit deze onderzoeken bleek dat er een aanvullend onderzoek nodig is naar huismussen en vleermuizen conform de geldende onderzoeksprotocollen. Op basis van de terreingesteldheid en de betreffende werkzaamheden is in de Quickscan geconcludeerd dat er geen negatieve effecten op overige beschermde soorten uitgevoerd dient te worden.

De Omgevingsdienst Brabant Noord heeft in een reactie op de uitgevoerde Quickscans te kennen gegeven dat het uitgevoerde onderzoek niet toereikend is om de bestemmingsplanwijziging uit te voeren. Er dient naast het onderzoek naar vleermuizen en huismussen tevens een aanvullend onderzoek naar flora uitgevoerd te worden.

Flora

De ODBN stelt dat diverse soorten beschermde plantensoorten mogelijk voor kunnen komen in het plangebied, waaronder de pioniersoort dreps (*Bromus secalinus*). Omdat het veldbezoek is uitgevoerd in augustus kan de aanwezigheid van deze beschermde soorten flora mogelijk gemist zijn. Er dient een uitgebreider bronnenonderzoek uitgevoerd te worden met behulp van landelijke vegetatiebank, waarneming.nl en kanskaarten. Er dient tevens:

- gemotiveerd te worden of deze inventarisaties uit het bronnenonderzoek volledig zijn;
- gemotiveerd te worden of het kilometerhok (NDFF) goed onderzocht is;
- gemotiveerd te worden of op basis van bekende soorten ook andere soorten verwacht worden;
- gemotiveerd te worden of rode lijstsoorten aanwezig zijn of verwacht worden;
- gemotiveerd te worden welke eisen de beschermde flora uit het bronnenonderzoek stellen ten aanzien van habitat (bodem, water, klimaat), plaats in het landschap, vegetatiestructuur, afwijkende delen (voedselarm, overgang, etc.), i.c.m. actuele grondwaterstand;
- ingegaan te worden op begeleidende soorten via vegetatietype, ecologische groep in levensstrategie volgens de Standaardlijst van de Nederlandse flora 2003;

In dit kader heeft Dhr. A. de Vreeze aan Ecologisch Adviesbureau Viridis opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren naar het voorkomen van Dreps (*Bromus secalinus*) en andere beschermde plant- en diersoorten middels een wettelijk verplichte natuurtoets.

1.2 Onderzoeksvragen

Om goed voorbereid te zijn op een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag van de Wet natuurbescherming geeft een Natuurtoets Soortbescherming antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Zijn in het plangebied beschermde vaatplanten aanwezig?
- Ondervinden aanwezige beschermde vaatplanten negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en de benodigde werkzaamheden?
- Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde vaatplanten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?
- Is het noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen?

Voorliggend rapport geeft advies met betrekking tot de mogelijkheden om de geplande ruimtelijke ontwikkeling in overeenstemming met de Wet natuurbescherming uit te voeren.

2 Plangebied en werkzaamheden

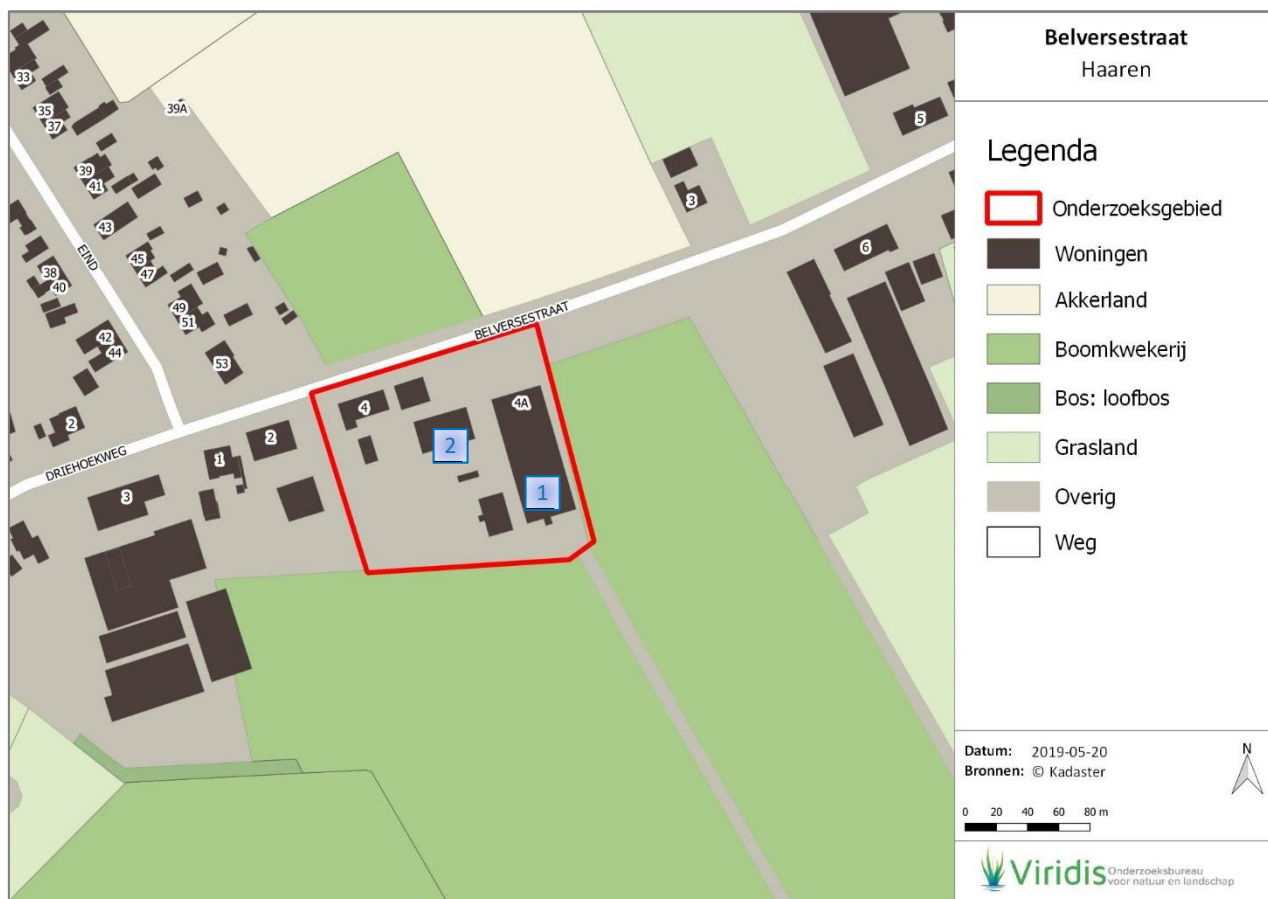
2.1 Beschrijving van het plangebied

Het onderzoeksgebied bestaat uit de percelen aan de Belversestraat 4 en 4a te Haren. Het onderzoeksgebied is gelegen in een agrarisch gebied wat voornamelijk in gebruik is voor de bometeelt.

In Figuur 2.1 is de ligging van het plangebied weergegeven. Afbeelding 2.1 t/m 2.10 geven een impressie van het plangebied en de directe omgeving te zien.

2.2 Beschrijving van de werkzaamheden

De werkzaamheden bestaan uit het slopen van een stal en een deel van de orangerie. Op de locaties van de stal wordt een woonhuis gerealiseerd. Tevens zal een deel (60 m²) van de orangerie op het perceel van nummer 4 gesloopt worden, om vervolgens het gehele gebouw om te vormen naar een woning.

Figuur 2.1 | Overzicht onderzoeksgebied met bij 1: de te slopen stal en bij 2: de orangerie die deels gesloopt wordt.

Afbeelding 2.1 | Te slopen stal

Afbeelding 2.2 | Te slopen stal

Afbeelding 2.3 | Te slopen stal

Afbeelding 2.4 | Tractorpad naast te slopen stal

Afbeelding 2.5 | Achterzijde te slopen stal

Afbeelding 2.6 | Achterzijde te slopen stal

Afbeelding 2.7 | Zijkant orangerie

Afbeelding 2.8 | ruigte achter de orangerie

Afbeelding 2.9 | ruigte achter de orangerie

Afbeelding 2.10 | Orangerie

3 Wettelijk kader en beschermde soorten

3.1 Wettelijk kader

De natuurwetgeving voor Nederland is per 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet, de Flora- en Faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming heeft als doel bescherming, herstel en ontwikkeling van natuur zonder stijging van de lasten voor bedrijven en burgers. Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de Provincies. Deze decentralisatie houdt in dat de provincies nu o.a. verantwoordelijk zijn voor het toetsen van ontheffingsaanvragen. RVO blijft wel het bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffing of vrijstellingen voor activiteiten en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk.

Naast de Wet natuurbescherming bestaat in Nederland het Natuur Netwerk Nederland, waarvoor de provincies beleid maken.

3.2 Wet natuurbescherming

Binnen de wet zijn de beschermingsregimes voor Natura 2000-gebieden, soortbescherming en houtopstanden als afzonderlijke hoofdstukken opgenomen, waardoor de wet via duidelijke en eenvoudige regels voorziet in een heldere implementatie van de Europese natuurbeschermingsrichtlijnen.

3.2.1 Zorgplicht

Voor alle Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten (mét en zonder beschermstatus) is de zorgplicht van kracht (artikel 1.11). De zorgplichtbepaling houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt aan Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurmonumenten en in het wild levende planten en dieren, evenals voor hun directe leefomgeving dergelijke handelingen achterwege laat, mitigerende maatregelen neemt of compenserende maatregelen neemt.

3.2.2 Natura 2000-gebieden

De wetgeving met betrekking tot Natura 2000-gebieden is vastgelegd in Hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrictlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden.

Het ondernemen van projecten, plannen of activiteiten in en in de omgeving van een Natura 2000-gebied kan mogelijk leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Indien het niet mogelijk is om negatieve effecten op voorhand uit te sluiten, dan is er sprake van een vergunningsplicht en moet een habitattoets uitgevoerd worden. In een habitattoets worden de projecten, plannen of activiteiten getoetst op hun invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en/of (onder bepaalde voorwaarden) toestemming voor de uitvoering kan worden verleend. Deze toetsing kan bestaan uit drie onderdelen;

- Voortoets;
- Verslechterings- of Passende Beoordeling;
- ADC-toets.

Voortoets

Middels een *Voortoets* wordt onderzocht of de ingrepen (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen binnen de Natura 2000-gebieden. De Voortoets bestaat uit een beschrijving van het plan of project, de te verwachten effecten binnen en buiten het Natura 2000-gebied, en een analyse of daarbij (mogelijkerwijs) sprake is van significante effecten. In deze analyse mogen mitigerende en compenserende maatregelen niet meegenomen worden. Indien niet kan worden uitgesloten dat er significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen optreden moet een Passende Beoordeling

worden opgesteld. Indien er zeker geen significant negatief effect is te verwachten dan is er geen vergunning nodig, bij het indienen van een aanvraag wordt er een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag.

Verslechteringstoets

Indien uit de Voortoets blijkt dat er een kans is op een negatief effect, maar dat deze zeker niet significant is, dient er een *Verslechteringstoets* uitgevoerd te worden. In deze toetsing wordt er gekeken of de activiteit werkelijk een verslechtering van de natuurlijke habitats of habitats van soorten tot gevolg heeft. Het bevoegd gezag geeft aan welke gegevens verwacht worden en welke mate van gedetailleerdheid noodzakelijk is. Als uit de Verslechteringstoets blijkt dat er geen negatieve effecten optreden of dat de negatieve effecten aanvaardbaar zijn wordt de vergunning afgegeven, eventueel met voorwaarden of beperkingen. Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de beoordeling, compenserende maatregelen niet (Kader 3.1).

Kader 3.1 Mitigerende en compenserende maatregelen

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen die de schadelijke gevolgen die rechtstreeks uit een plan of project voortvloeien, voorkomen of verminderen. Het doel van dergelijke maatregelen is het voorkomen van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied.

Compenserende maatregelen zijn maatregelen die de aantasting (significante effecten) op de aangewezen habitats en -soorten in een Natura 2000-gebied als gevolg van een project of plan compenseren.

Passende beoordeling

Indien uit de Voortoets blijkt dat er een kans is op een significant negatief effect, dient er een *Passende Beoordeling* uitgevoerd te worden. De Passende Beoordeling is vergelijkbaar met de Verslechteringstoets, maar is gedetailleerder en uitgebreider. Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de beoordeling, compenserende maatregelen niet. Indien uit deze toetsing blijkt de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aangetast worden kan een vergunning worden verleend en kan het plan vastgesteld worden. Blijkt er echter dat er werkelijk sprake is van

mogelijk significante effecten dan wordt een vergunning alleen afgegeven indien er geen Alternatieven zijn, er Dwingende redenen van groot openbaar belang zijn en er Compensatie plaatsvindt: de *ADC-toets*.

ADC-toets

Indien negatieve effecten niet uit te sluiten zijn, kan het plan alleen vastgesteld en vergund worden indien wordt voldaan aan elk van de volgende voorwaarden (art. 2.8-4)

- a. Er zijn geen Alternatieve oplossingen
- b. Het project wordt uitgevoerd onder Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard
- c. Er worden Compenserende maatregelen getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Kampina en Oisterwijkse vennen' ligt op een afstand van ongeveer 1 kilometer. Gezien de aard van de werkzaamheden en de afstand tot het Natura 2000-gebied is het uitgesloten dat er negatieve effecten ten aanzien van het Natura2000-gebied optreden.

Het is daarom niet noodzakelijk om een voortoets t.b.v. een habitattoets in het kader van Natura 2000 uit te voeren.

3.2.3 Soortbescherming

Het hoofdstuk 'Soortbescherming' uit de Wet natuurbescherming bestaat uit drie aparte beschermingsregimes, ook wel de passieve soortbescherming genoemd: 1) de Vogelrichtlijn; 2) de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en; 3) nationaal beschermde soorten. Voor deze drie beschermingsregimes gelden verschillende verboden en wettelijke belangen voor een ontheffingsaanvraag.

Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

Voor van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

1. opzettelijk doden en vangen van vogels;
2. opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren;
3. eieren rapen en onder zich hebben;
4. opzettelijk verstoren van vogels;
5. het verbod onder 4 is niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijk invloed

is op de gunstige staat van instandhouding van de populatie.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.3, lid 4:

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora en fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten;
6. het selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van bepaalde vogels.

Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Voor in het wild levende dieren van soorten, genoemd in de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, gelden de volgende verbodsbepalingen:

1. opzettelijk doden en vangen;
2. opzettelijk verstoren;
3. opzettelijk vernielen of rapen eieren;
4. opzettelijk beschadigen of vernielen voortplantings- of rustplaatsen;
5. opzettelijk plukken of vernielen planten.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.8, lid 5:

1. ter bescherming van flora en fauna, en instandhouding van natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wettelijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of de daartoe benodigde kweek;

5. op selectieve wijze een aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben.

Nationale beschermde soorten (artikel 3.10)

Voor in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A gelden de volgende verbodsbepalingen:

- a. opzettelijk doden of vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B gelden de volgende verbodsbepalingen:

- c. in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.10, lid 2:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling;
- b. ter voorkoming van schade of overlast;
- c. ter beperking van de omvang van populaties;
- d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden;
- e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud landbouw of bossen;
- f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermten, of in het kader van natuurbeheer;
- g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- h. in het algemeen belang.

Actieve soortbescherming

Naast de passieve soortbescherming zijn provincies wettelijk verplicht om soorten te beschermen middels de Natuurvisie (artikel 1.7) en de actieve soortbescherming (artikel 1.12). In het kader van deze actieve bescherming kunnen de provincies de lijst met beschermde soorten uitbreiden en/of gebieden aanwijzen waarvoor een extra inspanning nodig is om de staat van instandhouding van populaties te behouden of te herstellen.

3.2.4 Vogellijst

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd in het kader van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1). De nesten van vogels zijn beschermd als ze door de vogels in gebruik zijn, zowel in als buiten de gangbare broedperiode (15 maart tot 15 juli). De meeste vogels maken elk jaar een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De nesten van deze vogelsoorten zijn jaarrond beschermd waardoor de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar van toepassing zijn (zie Kader 3.1). De wetgever verstaat onder verblijfplaatsen van vogels ook nesten en holtes waar de vogels ook buiten de broedtijd regelmatig verblijven.

3.2.5 Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming (voorheen Boswet). Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer ontheffing van de herbeplantingsplicht kan worden verleend. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Wet natuurbescherming beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwde kom. Waar de grens van de “bebouwde kom Wet natuurbescherming” ligt, wordt bepaald door de gemeenteraad. Dit valt vaak min of meer gelijk met de ‘bebouwde kom Verkeerswet’, maar kan afwijken. Binnen de bebouwde kom geldt meestal een kapverbod op grond van de algemene plaatselijke verordening (APV) of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan

Bij deze ruimtelijke ontwikkeling wordt geen houtopstand geveld waarop de regels van de Wet natuurbescherming of APV van de gemeente op van toepassing zijn. De bescherming van houtopstanden vormt dan ook geen beperking voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling.

3.3 Ontheffing, vergunning of vrijstelling

Het is mogelijk om voor de in de Wet natuurbescherming vermelde verboden een ontheffing of vergunning aan te vragen. Er kan alleen een ontheffing verleend worden als er aan drie criteria is voldaan:

- Er is geen alternatieve bevredigende oplossing mogelijk;
- Er moet sprake zijn van een wettelijk belang behorend bij het artikel dat overtreden wordt;
- Er mag geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de populatie plaatsvinden.

Vrijstelling

Het is niet altijd nodig om een ontheffing aan te vragen wanneer er gevolgen voor beschermde planten- en diersoorten optreden. Er zijn verschillende soorten vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden indien strikt en aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. De zorgplicht blijft ook bij het werken via een gedragscode onverminderd van kracht. Naast de gedragscode is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling te krijgen (artikel 3.11). Deze ministeriële regelingen zijn opgesteld door Gedeputeerde Staten als vrijstellingslijsten. Zie Bijlage C voor een overzicht voor de vrijgestelde soorten. In onderhavige rapportage

wordt niet ingegaan op de voorkomende soorten van de vrijstellingslijst.

Gezien de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied die zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden, zijn negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde soorten niet uit te sluiten. Dit betekent dat er mogelijk verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden. Een Natuurtoets Soortbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming is dan ook noodzakelijk.

3.4 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Naast de Wet natuurbescherming bestaat in Nederland het Natuur Netwerk Nederland, waarvoor de provincies beleid maken (NNN). Het NNN is ruimtelijk in de Provinciale Structuurvisie vastgelegd. Het vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen deze gebieden. Ook de beheersgebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in (gemeentelijke) bestemmingsplannen. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van het NNN

plaatsvinden en een bestemmingsplan wijziging moet worden doorgevoerd en/of negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden dient altijd een 'Nee, tenzij'-toets te worden uitgevoerd. Hierin wordt beoordeeld of er als gevolg van de voorgenomen maatregelen significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden.

Voor onderhavig project is het uitvoeren van een 'Nee, Tenzij'-toets niet nodig omdat het plangebied buiten de begrenzing van het NNN ligt.

3.5 Conclusie benodigd onderzoek

Voorafgaande aan de uitvoering van de werkzaamheden is het noodzakelijk de volgende toetsingen uit te voeren:

- Natuurtoets Soortbescherming; flora onderzoek.

In onderhavig rapport worden de kaders, uitvoering, resultaten en effectbeoordeling van deze toets beschreven.

Kader 3.1 | Jaarrond beschermde vogelnesten

De meeste vogels gebruiken hun nest slechts eenmalig voor de voortplanting. Elk jaar bouwen de dieren een nieuw nest op meestal een andere locatie. Nesten van deze vogels zijn slechts gedurende het broedseizoen beschermd. Er zijn echter ook vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar van toepassing zijn. Er worden 5 categorieën onderscheiden:

1. Vogels waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen als rust- en voortplantingsplaats gebruikt worden (voorbeeld: steenuil).
2. Koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
3. Vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar en kerkuil).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. (voorbeeld: ransuil).
5. De volgende vogelsoorten behoren tot deze categorie: vogels die weliswaar terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

4 Onderzoeksmethode

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen is een toetsing in het kader van de Wet natuurbescherming uitgevoerd. Hiermee is de ecologische waarde van het plangebied door middel van een literatuuronderzoek en soortspecifieke inventarisaties onderzocht. Op deze manier wordt het voorkomen van beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming bepaald. De gebruikte onderzoeksmethoden worden hieronder beschreven.

4.1 Literatuuronderzoek

Voor het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), landelijke vegetatiebank, kanskaarten, verspreidingsatlassen van relevante soorten, het archief van Bureau Viridis en vrij beschikbare verspreidingsgegevens. De resultaten van het literatuuronderzoek hebben uitgewezen welke beschermde soorten in de omgeving van het plangebied verwacht kunnen worden. Tijdens het veldbezoek is speciale aandacht besteed aan het mogelijke voorkomen van deze soorten. De door de ODBN vereiste bron 'waarneming.nl' is niet gebruikt voor het literatuuronderzoek. Het gebruik van de gegevens verzameld op de websites van Waarneming.nl staat vrij voor niet-zakelijk gebruik door particulieren, zakelijk gebruik door commerciële partijen is niet toegestaan. Daarbij geldt dat de gegevens van waarneming.nl ook in de NDFF gebruikt worden. Indirect worden dus dezelfde gegevens gebruikt.

4.2 Veldonderzoek

Naast het literatuuronderzoek heeft Ecologisch Adviesbureau Viridis een veldinventarisatie bestaande uit twee bezoeken uitgevoerd. Tijdens het veldonderzoek is het voorkomen van de soortgroep vaatplanten onderzocht. Het plangebied is op twee momenten onderzocht. Het eerste onderzoek heeft plaatsgevonden op 15 juni, op 14 augustus is er nog een tweede ronde uitgevoerd.

Het projectgebied is vlakdekkend geïnventariseerd op het voorkomen van beschermde soorten. Doordat het veldonderzoek verspreid was over het gehele groeiseizoen van de planten, ontstaat hierdoor een compleet beeld. Het plangebied is lopend onderzocht. Indien beschermde soorten zijn aangetroffen, is de exacte groeiplaats genoteerd. Alle soorten zijn genoteerd zodat een goed beeld van de aanwezige vegetatietypes ontstaat.

4.3 Analyse

De uit het literatuuronderzoek en veldonderzoek verkregen verspreidingsgegevens van beschermde soorten zijn geanalyseerd om na te gaan of er bij de uitvoering van de werkzaamheden mogelijk verbodsbepalingen (art. 3.10) van de Wet natuurbescherming worden overtreden. Wanneer blijkt dat er mogelijk beschermde soorten voorkomen die negatieve effecten kunnen ondervinden van de plannen is dit beschreven. Wanneer mogelijk worden alternatieven aangeboden om negatieve effecten te voorkomen of te verzachten.

5 Resultaten en effectbeoordeling

Hierna worden de resultaten van het literatuuronderzoek en veldonderzoek besproken. Daarbij is per soortgroep een effectenbeoordeling opgenomen, waarin helder beschreven wordt of er negatieve effecten op beschermde soorten te verwachten zijn en, indien van toepassing, of er mitigerende maatregelen mogelijk zijn om deze effecten te voorkomen.

5.1 Resultaten literatuuronderzoek

Tijdens het literatuuronderzoek is specifiek gekeken naar de verspreiding en het mogelijke voorkomen van de beschermde soort Dreps binnen het plangebied of binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden.

Dreps

Dreps (*Bromus secalinus*) is een één tot tweejarige plant die behoort tot de grassenfamilie. In theorie kan dreps in allerlei soorten akkers groeien, maar de soort heeft een duidelijke voorkeur voor graanvelden. Groeiplaatsen in Nederland kwamen voor in winterrogge-, tarwe- en gerstakkers op vochtige löss, leem en zandige klei. Inmiddels is de soort grotendeels uit Nederland verdwenen. Er zijn nog maar een zeer klein aantal groeiplaatsen, diverse bronnen geven aan dat er nog maar 1 bekende natuurlijke groeiplaats in Nederland is; op een akker op de Utrechtse heuvelrug bij Amerongen (LNV, Floron). De zaden van deze plant kennen geen kiemrust, dat wil zeggen dat ze snel nadat ze op de bodem terecht zijn gekomen ontkiemen. Verspreiding van de zaden vond plaats door het mee oogsten en het vervolgens weer uitzaaien met de gewassen. Tegenwoordig worden de zaadmengsels mechanisch geschoond, waardoor effectieve verspreiding van het zaad onmogelijk is geworden (LNV).

Literatuur

Uit geen van de geraadpleegde bronnen (NDFD, Landelijke vegetatiebank verspreidingsatlassen), blijkt dat dreps, of andere beschermde of rode lijst soorten

voorkomen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het plangebied valt of buiten het verspreidingsgebied of voldoet niet aan de eisen die deze soorten aan hun groeiplaatsen stellen.

5.2 Resultaten veldonderzoek

De meeste vegetatie is rondom de stal aanwezig, zowel oostelijk als westelijk. Aan de oostzijde, tussen de stal en het tractorpad is een berm aanwezig. Hier groeit een mix van soorten die in bermen, ruigten of kale omgewerkte bodem groeien. Aan de westzijde van de stal is de orangerie en een slecht onderhouden tuin met een stenen ondergrond aanwezig. De meeste kruiden soorten die in de tuin groeien behoren tot de pioniervegetatie en groeien goed in omgewerkte grond. Alle aangetroffen soorten zijn algemeen tot zeer algemeen. Hieronder worden de aangetroffen vegetatietypen en -soorten verder uitgewerkt.

Aangetroffen vegetatietypen

Binnen het plangebied zijn de volgende vegetatietypen vastgesteld

1. Tred vegetaties: tussen bestratingsmateriaal en op onbestrate plekken die intensief betreden en bereiden worden. Ook komen deze soorten voor op bodem die op natuurlijke wijze verdicht is (b.v. door regenval).
2. Ruderaal vegetaties: zanddepot en op overige verstoorte minerale bodems.
3. Stikstofminnende zoombegroeiingen: deze ontwikkelen zich als vervolg op voorgaand primair pioniersstadium nadat een eerste humusvorming heeft plaats gevonden. Behalve in de schaduw van houtgewassen ontwikkelen deze zich ook optimaal in de schaduw van bebouwing. Dit type begroeiing komt zeer algemeen voor op boerenerven.

Aangetroffen soorten

Alle aangetroffen soorten zijn weergegeven in Bijlage A. De verschillende soorten vaatplanten en mossen die waargenomen werden vallen onder de categorie van graslandplanten, akkeronkruiden, ruderaal soorten, tredplanten en schaduwplanten. Algemene graslandplanten kennen een ruime keuze wat betreft standplaats en komen binnen alle genoemde vegetatietypen voor. De meest populaire grassoort voor agrarisch gebruik, het Engels raigras, betreft in feite en tredplant. Andere soorten komen zowel voor als specifieke graslandplant als ruderaal soort of akkeronkruid. Akkeronkruiden en ruderaal soorten betreffen veelal éénjarige en tweejarige soorten die profiteren van bodemverstoring; bij ruderaal soorten is die meestal eenmalig en bij akkeronkruiden cyclisch (b.v. als gevolg van de jaarlijkse bodembewerking voor tuinbouwdoeleinden).

Ook binnen een ruderaal begroeiingstype is het aandeel akkeronkruiden meestal groot. Een bijzondere categorie zijn de C4 soorten die als uitgangspunt een molecuul met 4 koolstofatomen voor hun metabolisme gebruiken in plaats voor het gebruikelijke molecuul met 3 koolstofatomen (C3). Door deze aanpassing

kunnen deze extra profiteren van de overbemesting en worden daarom als moderne akkerlandplanten veelvuldig aangetroffen op maisakkers. Veel traditionele akkerlandplanten, als de beschermde Dreps, zijn vrijwel verdrongen door deze soorten als gevolg van de bemestingsdruk en intensieve landbouwmethoden. Andere akkerlandplanten weten zich te handhaven bij een matige bemestingsdruk en worden algemeen aangetroffen in tuinen (grote ereprijs, veldereprijs, veldkers). Schaduwplanten die binnen het plangebied verwacht kunnen worden betreffen ruigtesoorten die op hun meest natuurlijke standplaatsen profiteren van een verhoogd stikstof aanbod binnen de zomen van houtbegroeiingen. Dit stikstofaanbod kan zowel een natuurlijke oorzaak hebben, b.v. als gevolg van inwaaien van blad, als menselijk oorzaak (uitspoeling of inwaaien van meststoffen uit de naburige akkers).

In Bijlage A volgt een inventarisatie van de verschillende soorten en hun standplaatsvoorkeuren die binnen het plangebied tijdens de ronde in juni gevonden werden (1=tred, 2=ruderaal, 3=zoombegroeiingen).

6 Conclusie en advies

6.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Om na te gaan of door de ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming al dan niet overtreden worden, worden de onderzoeksvragen onderstaand beantwoord.

- *Zijn in het plangebied beschermde vaatplanten aanwezig?*

Nee, er zijn geen beschermde soorten vaatplanten aanwezig. Op basis van de terreingesteldheid worden deze ook niet verwacht.

- *Ondervinden aanwezige beschermde vaatplanten negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ingreep en de benodigde werkzaamheden?*

Nee.

- *Is het mogelijk om optredende negatieve effecten op beschermde vaatplanten te mitigeren? Zo ja, op welke wijze dient dit te geschieden?*

Het is niet nodig negatieve effecten te mitigeren.

- *Is het noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen?*

Nee, met betrekking tot vaatplanten is het niet noodzakelijk een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

6.2 Conclusie

In het plangebied en binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn enkel algemene vaatplanten waargenomen bij twee onderzoeken in geschikte periodes, er zijn geen beschermde of rode lijst soorten waargenomen. Tevens is er geen indicatie om beschermde of rode lijst soorten op de planlocatie op korte termijn te verwachten. Negatieve effecten van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling op beschermde flora zijn uitgesloten. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

7 Bronnen

7.1 Literatuur

DLV Groen & ruimte. Factsheets akkerplanten. Beschermingsplan Akkerplanten; Dreps (*Bromus secalinus*)

Meijden van, R., 2005. Heukels' Flora van Nederland. Noordhoff Uitgevers B.V. ISBN 9789001583446

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, 2000. Beschermingsplan akkerplanten. Den Haag

Sparrius, L.B., B. Odé & R. Beringen. 2012. Basisrapport voor de Rode Lijst Vaatplanten. FLORON Rapport 57. FLORON, Nijmegen.

7.2 Websites

Landelijke vegetatie databank
Via <https://www.synbiosys.alterra.nl/>

Nationale Databank Flora en Fauna
Via www.ndff-ecogrid.nl/

Verspreidingsatlas planten
Via www.verspreidingsatlas.nl/planten

Bijlage A. Aangetroffen soorten vaatplanten

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Vegetatietype		
		tred	ruderaal	zoom- begroeiing
<i>Agopodium podagraria</i>	Zevenblad			x
<i>Agrostis capillaris</i>	Gewoon struisgras	x	x	x
<i>Alopecurus pratensis</i>	Grote vossenstaart			x
<i>Anisantha sterilis</i>	IJle dravik		x	
<i>Arabidopsis thaliana</i>	Zandraket		x	
<i>Arenaria serpyllifolia</i>	Zandmuur	x	x	
<i>Arrhenatherum elatius</i>	Glanshaver		x	x
<i>Artemisia vulgaris</i>	Bijvoet		x	x
<i>Atrichium undulatum</i>	Groot rimpelmos	x		
<i>Brachythecium alba</i>	Gewoon dikkopmos			x
<i>Brassica nigra</i>	Zwarte mosterd		x	
<i>Bromus hordeaceus</i>	Zachte dravik		x	
<i>Bryum capillaris</i>	Gewoon knikmos	x		
<i>Calystegia sepium</i>	Haagwinde			x
<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Herderstasje	x	x	
<i>Cardamine hirsuta</i>	Kleine veldkers	x	x	
<i>Ceratodon purpureus</i>	Purpersteeltje	x	x	
<i>Chenopodium alba</i>	Melganzenvoet		x	
<i>Cirsium arvense</i>	Akkerdistel			x
<i>Conyza canadensis</i>	Canadese fijnstraal		x	
<i>Cornus sanguinea</i>	Rode kornoelje			x
<i>Coronopsis didymus</i>	Kleine varkenskers		x	
<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad	x	x	x
<i>Cynodon dactylon</i>	Handjesgras	x		
<i>Dactylis glomerata</i>	Kropaar		x	x
<i>Digitaria ischaemum</i>	Glad vingergras	x	x	
<i>Diplotaxis tenuifolia</i>	Grote zandkool		x	
<i>Dryopteris filix-mas</i>	Mannetjesvaren			x
<i>Echinochloa crusgali</i>	Hanenpoot		x	
<i>Elymus repens</i>	Kweek(gras)		x	
<i>Euphorbia peplus</i>	Tuinwolfsmelk	x		
<i>Festuca rubra</i>	Rood zwenkgras	x		x
<i>Galinsoga quadriradiata</i>	Harig knopkruid		x	
<i>Geranium molle</i>	Zachte ooievaarsbek		x	x
<i>Glechoma herderaceae</i>	Hondsdrif			x
<i>Gnaphalium uliginosum</i>	Moerasdroogbloem	x		
<i>Heracleum sphondylium</i>	Gewone berenklauw			x
<i>Holcus lanatus</i>	Gestreepte witbol			x
<i>Hordeum murinum</i>	Kruipertje	x	x	
<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid		x	x

<i>Juncus effusus</i>	Pitrus			x
<i>Lolium perenne</i>	Engels raaigras	x		
<i>Matricaria discoidea</i>	Schijfkamille	x	x	
<i>Oenothera biennis</i>	Middelste teunisbloem		x	
<i>Persicaria maculosa</i>	Perzikkruid		x	
<i>Plantago lanceolata</i>	Smalle weegbree		x	x
<i>Plantago major</i>	Grote weegbree	x		
<i>Poa annua</i>	Straatgras	x		
<i>Poa pratensis</i>	Veldbeemdgras		x	x
<i>Polygonum amphibium</i>	Veenwortel		x	x
<i>Polygonum aviculare</i>	Varkensgras	x		
<i>Polygonum mitis</i>	Zachte duizendknoop		x	
<i>Ranunculus repens</i>	Kruipende boterbloem			x
<i>Rhynchospora alba</i>	Gewoon haakmos			x
<i>Rubus fruticosus</i>	Gewone braam			x
<i>Rumex acetosella</i>	Schapezuring		x	
<i>Rumex obtusifolius</i>	Ridderzuring			x
<i>Sagina procumbens</i>	Liggend vetmuur	x		
<i>Salix caprea</i>	Boswilg			x
<i>Sambucus nigra</i>	Gewone vlier			x
<i>Senecio inaequidens</i>	Bezemkruiskruid		x	
<i>Senecio jacobaea</i>	Jakobskruiskruid		x	x
<i>Senecio vulgaris</i>	Klein kruiskruid		x	
<i>Setaria viridis</i>	Groene naalbaar		x	
<i>Sisymbrium officinal</i>	Gewone raket		x	
<i>Solanum nigrum</i>	Zwarte nachtschade		x	
<i>Solidago canadensis</i>	Canadese guldenroede	x	x	x
<i>Sonchus oleraceus</i>	Gewone melkdistel		x	x
<i>Stellaria media</i>	Vogelmuur		x	x
<i>Tanacetum vulgare</i>	Boerenwormkruid		x	
<i>Taraxacum vulgare</i>	Paardenbloem	x	x	x
<i>Tortula muralis</i>	Muursterretje	x		
<i>Trifolium dubium</i>	Kleine klaver	x	x	x
<i>Trifolium repens</i>	Witte klaver	x	x	x
<i>Tripleurospermum maritimum</i>	Reukloze kamille	x	x	
<i>Urtica dioica</i>	Grote brandnetel			x
<i>Veronica arvensis</i>	Veldereprijs	x	x	
<i>Veronica persica</i>	Grote ereprijs		x	

Bijlage B. Beschermd flora onder Art. 3.10

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Blaasvaren	<i>Cystopteris fragilis</i>	Kleine schorseneer	<i>Scorzonera humilis</i>
Groensteel	<i>Asplenium viride</i>	Kleine wolfsmelk	<i>Euphorbia exigua</i>
Schubvaren	<i>Ceterach officinarum</i>	Kluwenklokje	<i>Campanula glomerata</i>
Akkerboterbloem	<i>Ranunculus arvensis</i>	Knollathyrus	<i>Lathyrus linifolius</i>
Akkerdoornzaad	<i>Torilis arvensis</i>	Knolspirea	<i>Filipendula vulgaris</i>
Akkerogentroost	<i>Odontites vernus subsp. vernus</i>	Korensla	<i>Arnoseris minima</i>
Beklierde ogentroost	<i>Euphrasia rostkoviana</i>	Kranskarwij	<i>Carum verticillatum</i>
Berggamander	<i>Teucrium montanum</i>	Kruiptijm	<i>Thymus praecox</i>
Bergnachtorchis	<i>Platanthera montana</i>	Lange zonnedauw	<i>Drosera longifolia</i>
Blauw guichelheil	<i>Anagallis arvensis subsp. foemina</i>	Liggende ereprijs	<i>Veronica prostrata</i>
Bokkenorchis	<i>Himantoglossum hircinum</i>	Moerasgamander	<i>Teucrium scordium</i>
Bosboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos subsp. nemorosus</i>	Muurbloem	<i>Erysimum cheiri</i>
Bosdravik	<i>Bromopsis ramosa subsp. benekenii</i>	Naakte lathyrus	<i>Lathyrus aphaca</i>
Brave hendrik	<i>Chenopodium bonus-henricus</i>	Naaldenkervel	<i>Scandix pecten-veneris</i>
Brede wolfsmelk	<i>Euphorbia platyphyllos</i>	Pijlscheefkelk	<i>Arabis hirsuta subsp. sagittata</i>
Breed wollegras	<i>Eriophorum latifolium</i>	Roggelelie	<i>Lilium bulbiferum subsp. croceum</i>
Bruinrode wespenorchis	<i>Epipactis atrorubens</i>	Rood peperboompje	<i>Daphne mezereum</i>
Dennenorchis	<i>Goodyera repens</i>	Rozenkransje	<i>Antennaria dioica</i>
Dreps	<i>Bromus secalinus</i>	Ruw parelzaad	<i>Lithospermum arvense</i>
Echte gamander	<i>Teucrium chamaedrys subsp. germanicum</i>	Scherpkruid	<i>Asperugo procumbens</i>
Franjegentiaan	<i>Gentianella ciliata</i>	Schubzegge	<i>Carex lepidocarpa</i>
Geelgroene wespenorchis	<i>Epipactis muelleri</i>	Smalle raai	<i>Galeopsis angustifolia</i>
Geplooide vrouwenmantel	<i>Alchemilla subcrenata</i>	Spits havikskruid	<i>Hieracium lactucella</i>
Getande veldsla	<i>Valerianella dentata</i>	Steenbraam	<i>Rubus saxatilis</i>
Gevlekt zonneroosje	<i>Tuberaria guttata</i>	Stijve wolfsmelk	<i>Euphorbia stricta</i>
Glad biggenkruid	<i>Hypochaeris glabra</i>	Stofzaad	<i>Monotropa hypopitys</i>
Gladde zegge	<i>Carex laevigata</i>	Tengere distel	<i>Carduus tenuiflorus</i>
Groene nachtorchis	<i>Coeloglossum viride</i>	Tengere veldmuur	<i>Minuartia hybrida</i>
Groot spiegelklokje	<i>Legousia speculum-veneris</i>	Trosgamander	<i>Teucrium botrys</i>
Grote bosaardbei	<i>Fragaria moschata</i>	Veenbloembies	<i>Scheuchzeria palustris</i>
Grote leeuwenklauw	<i>Aphanes arvensis</i>	Vliegenorchis	<i>Ophrys insectifera</i>
Honingorchis	<i>Herminium monorchis</i>	Vroege ereprijs	<i>Veronica praecox</i>
Kalkboterbloem	<i>Ranunculus polyanthemos subsp. polyanthemoides</i>	Wilde averuit	<i>Artemisia campestris subsp. campestris</i>
Kalketrip	<i>Centaurea calcitrapa</i>	Wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>
Karthuizeranjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Wilde weit	<i>Melampyrum arvense</i>
Karwijselie	<i>Selinum carvifolia</i>	Wolfskers	<i>Atropa bella-donna</i>
Kleine ereprijs	<i>Veronica verna</i>	Zandwolfsmelk	<i>Euphorbia seguieriana</i>
		Zinkviooltje	<i>Viola lutea subsp. calaminaria</i>
		Zweedse kornoelje	<i>Cornus suecica</i>

Bijlage C. Overzicht algemene vrijstellingen

Tabel 1 | Overzicht vrijgestelde soorten Provincie Noord-Brabant

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Zoogdieren	Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>
Zoogdieren	Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>
Zoogdieren	Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>
Zoogdieren	Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>
Zoogdieren	Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Zoogdieren	Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex areneus</i>
Zoogdieren	Haas	<i>Lepus europeus</i>
Zoogdieren	Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>
Zoogdieren	Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>
Zoogdieren	Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>
Zoogdieren	Ree	<i>Capreolus capreolus</i>
Zoogdieren	Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>
Zoogdieren	Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Zoogdieren	Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>
Zoogdieren	Vos	<i>Vulpes vulpes</i>
Zoogdieren	Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>
Zoogdieren	Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>
Amfibieën	Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Amfibieën	Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Amfibieën	Kleine watersalamander	<i>Lissotriton (Triturus) vulgaris</i>
Amfibieën	Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus (Rana ridibunda)</i>
Amfibieën	Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus (Rana esculenta)</i>

Bijlage D. Ter zake kundige

TER ZAKE KUNDIGE

Alle mitigerende maatregelen moeten worden begeleid en/of uitgevoerd door een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen, jaarrond beschermde nestplaatsen en broedvogels. Voorafgaande aan de uitvoering van de gewenste werkzaamheden, dient te alle tijden de aannemer/uitvoerder de werkzaamheden af te stemmen met een ter zake kundige.

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een kundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de kundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of;
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of;
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.

Alle medewerkers van Bureau Viridis voldoen aan de eisen van het ministerie en zijn ter zake kundig.

